

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO
DIREKTORAT ZA ORGANIZACIJO IN KADRE
www.mju.gov.si, e: gp.mju@gov.si
Tržaška 21, 1000 Ljubljana
t: 01 478 16 50, f: 01 478 16 99

Številka: 010-4/2010-29
Ljubljana, 13.4.2010

Pri odgovoru se obvezno sklicujte na našo številko!

Urad Vlade RS za komuniciranje
Gp.ukom@gov.si

ZADEVA: Omejitev števila mandatov - odgovor
Zveza: vaša številka 092-60/2010/1 z dne 22.3.2010

Spoštovani,

V zvezi s predlogom št. 521 za spremembo zakonodaje, ki bi posamezniku omejila možnost izvolitve na dva mandata za funkcijo ministrskega predsednika, ministra, poslanca v Državnem zboru, državnega svetnika in župana z možnostjo ponovnega imenovanja za dobo 5 let, Ministrstvo za javno upravo posreduje naslednji odgovor:

Mandat je časovno obdobje, v katerem lahko posameznik, ki je izvoljen oziroma imenovan na posamezno funkcijo, svojo funkcijo tudi izvršuje. Že Ustava Republike Slovenije določa, da se določene funkcije lahko opravljajo časovno omejeno obdobje.

Državni zbor je organ zakonodajne državne oblasti, zato je predstavniško telo državljanek in državljanov Republike Slovenije. Državljan Republike Slovenije imamo aktivno in pasivno volilno pravico za volitve poslancev. Državljan oblikujemo predstavniško telo tako, da na demokratičnih volitvah volimo svoje predstavnike v Državni zbor v skladu s splošno volilno pravico vseh državljanek in državljanov.

Tako je za **poslance Državnega zbora** v prvem odstavku 81. člena Ustave RS določeno, da je njihova mandatna doba 4 leta in se lahko podaljša oziroma skrajša le v izjemnih okoliščinah. Edini in izključni primer izrednega podaljšanja mandatne dobe Državnega zbora in s tem seveda tudi poslancev je določen v drugem odstavku 81. člena. Ta določa, da če bi se mandatna doba državnega zbora iztekla med vojno ali v času trajanja izrednega stanja, preneha njegov mandat šest mesecev po prenehanju vojne ali izrednega stanja, lahko pa tudi prej, če sam tako sklene. Lahko pa Državni zbor odloči, da mu preneha mandat prej kot v šestih mesecih po prenehanju vojne ali izrednega stanja. To je tudi edini primer, ko DZ sam (neposredno) odloča o prenehanju svojega (sicer podaljšanega) mandata.

Nadalje za **člane Državnega sveta** Ustava RS v 98. členu določa, da se člani državnega sveta volijo za dobo petih let. Nikjer pa ni določene pravne podlage za podaljšanje njihovega mandata za še eno mandatno obdobje. Njihov mandat se izjemoma lahko podaljša le v primeru iztekla mandata članom Državnega sveta med vojnim ali izrednim stanjem. V tem primeru se na 3. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-UPB1) mandat podaljša za čas trajanja takega stanja in še za šest

mesecev po prenehanju vojnega ali izrednega stanja. V tem primeru se splošne volitve opravijo najprej dva meseca in najkasneje petnajst dni pred iztekom podaljšane mandatne dobe.

Glede funkcije **župana**, ki predstavlja in zastopa občino, pa 42. člen Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93 in spremembe) določa, da župana volijo volivci, ki imajo v občini stalno prebivališče, na neposrednih tajnih volitvah in da mandatna doba župana traja 4 leta. Za začetek in trajanje mandatne dobe župana se smiselno uporablja določba prvega odstavka 41. člena tega zakona. Ta člen sicer ureja mandatno dobo članov občinskega sveta, določa pa, da se mandatna doba članov občinskega sveta začne s potekom mandatne dobe prejšnjih članov sveta, traja pa do prve seje novo izvoljenega sveta. Sicer do prve seje novo izvoljenega občinskega sveta traja tudi: mandatna doba župana, ki je izvoljen na nadomestnih volitvah po prenehanju mandata prejšnjemu županu pred potekom mandatne dobe, mandatna doba župana, ki je izvoljen na predčasnih volitvah, če je bila občina ustanovljena po opravljenih rednih volitvah in mandatna doba župana, ki je izvoljen na volitvah, ki so bile iz kakšnega drugega razloga na podlagi zakona opravljene po rednih volitvah v občinske svete.

Podobno kot poslanci so tudi župani voljeni na neposrednih občinskih volitvah in so lahko voljeni na to funkcijo večkrat.

Tako pri poslancih kot tudi pri članih Državnega sveta in županih gre za reprezentativno vlogo organov – Državni zbor predstavlja in uveljavlja voljo ljudstva, medtem ko Državni svet zastopa nosilce socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov, ki jih volijo interesne organizacije oziroma lokalne skupnosti po volilnih telesih, ki jih sestavljajo izvoljeni predstavniki interesnih organizacij oziroma lokalnih skupnosti.

Glede funkcije **predsednika vlade** Ustava RS v 111. členu določa, da predsednik republike po posvetovanjih z vodji poslanskih skupin predloži Državnemu zboru kandidata za predsednika vlade. Predsednika vlade voli državni zbor z večino glasov vseh poslancev, če ni s to ustavo drugače določeno. Mandatno obdobje predsednika vlade kot tudi ministrov je vezano na mandat poslancev Državnega zbora. Ustava RS namreč v 115. členu ureja prenehanje funkcije predsednika in ministrov vlade in sicer funkcija predsednika vlade in ministrov preneha, ko se po volitvah sestane nov državni zbor, funkcija ministrov pa tudi z vsakim drugim prenehanjem funkcije predsednika vlade ter z razrešitvijo ali odstopom ministra, morajo pa opravljati tekoče posle do izvolitve novega predsednika vlade oziroma do imenovanja novih ministrov.

Predsedniku Vlade in s tem Vladi v celoti po 11. členu Zakona o Vladi (Uradni list RS, št. 24/05 – UPB in spremembe) preneha funkcija tudi v primeru, da v treh mesecih po nastopu funkcije Vlade ne pride do imenovanja preostalih ministrov. Predsedniku Vlade, ki je izvoljen, pa mu po postopkih, določenih s Poslovníkom DZ, ne uspe doseči imenovanja ministrov v Državnem zboru, prav tako po naravi stvari preneha funkcija, čeprav ne Ustava ne zakon tega izrecno ne določata.

Iz navedenega torej izhaja, da je funkcija tako predsednika vlade kot tudi ministrov, razen v primerih predčasnega prenehanja, posredno vezana na mandat Državnega zbora.

Nasprotno z navedenimi mandati posameznih nosilcev javnih funkcij pa je v 103. členu Ustave RS za **predsednika države** določen petletni mandat z možnostjo reelekcije, torej ponovne izvolitve. Namen različna mandatne dobe predsednika republike in poslancev DZ je v zagotavljanju kontinuitete delovanja države in h krepitvi politične stabilnosti. Ustava določa, da je Predsednik republike izvoljen za dobo petih let, vendar največ dvakrat zaporedoma. Ponovna izvolitev neposredno po preteku prejšnje mandatne dobe torej ni dopustna. Iz tega sledi, da ni izključena ponovna izvolitev, če v vmesnem času opravlja funkcijo drug predsednik republike.

V demokratični državi v okviru predstavniške demokracije izvoljeni nosilci funkcij v državnih organih sprejemajo odločitve v imenu ljudstva. Posameznik ima pravico, da sodeluje pri oblikovanju teh državnih organov tako, da v vnaprej predpisani obliki in na predpisan način izraža svojo voljo o tem, kdo naj ga

zastopa in v njegovem imenu sprejema temeljne družbene odločitve. Pravico osebe, da lahko voli člane predstavniškega telesa, označujemo kot aktivno volilno pravico. Njen neposreden izraz je tudi pravica predlagati kandidate za nosilce takšnih funkcij. Posameznik ima tudi pravico, da se pod enakimi pogoji z drugimi poteguje za to, daje izvoljen za člana takšnega državnega organa - ima torej pasivno volilno pravico oziroma pravico kandidirati na volitvah. Poseganje v to pravico, kot jo predlaga državljan v svoji pobudi, bi lahko bilo torej protiustavno in nedemokratično. Poleg tega pa je za vsak poseg v ustavno besedilo potrebno zagotoviti drugačno večino kot za sprejem ali spremembo posameznega zakona.

Način predlaganja kandidatov političnih strank na posamezne funkcije pa ni v domeni državnih organov. Nenazadnje je volja volivcev tista, ki bo odločila, kateri politični stranki ali kandidatu bo poklonila svoj glas ter tako prispevala k splošni podobi Slovenije.

S spoštovanjem,

Irma Pavlinič Krebs
MINISTRICA